

ДАНІ СТАТИСТИКИ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО БЕЗПЕРЕРВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Корінько Микола Данилович,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри аудиту та підприємництва,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Глобалізація світової економіки зумовлює потребу руху інвестицій. Засновників підприємств та інвесторів цікавить питання можливості подальшого продовження підприємницької діяльності – «безперервність діяльності».

В Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку стосовно безперервності діяльності міститься така інформація:

«...25. Складаючи фінансову звітність, управлінський персонал повинен оцінювати здатність суб'єкта господарювання продовжувати свою діяльність на безперервній основі...»

... 26. Оцінюючи доречність припущення про безперервність, управлінський персонал бере до уваги всю наявну інформацію щодо майбутнього – щонайменше на 12 місяців з кінця звітного періоду, але не обмежуючись цим періодом...» [1].

Заслуговують на увагу думки вчених стосовно безперервності діяльності, зокрема:

– Елдон Хендріксен зазначає, що положення про безперервність полягає «в підтримці теорії оцінки прибутку та використання історичної вартості (собівартості) на противагу ліквідаційній вартості» [2, с. 101];

– Я. В. Соколов і С. М. Бичкова наголошують, що безперервність діяльності «ігнорує очевидне – неминуче припинення діяльності фірми» [3].

В Міжнародному стандарті аудиту 570 «Безперервність діяльності» стосовно припущення про безперервність діяльності зазначено таке:

«...2. Згідно з припущенням про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку фінансова звітність складається на основі припущення, що суб'єкт господарювання є діючим на безперервній основі та продовжуватиме свою діяльність в осяжному майбутньому» [4, с. 606].

Сутність безперервності діяльності згідно зі ст. 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначена таким чином:

«...безперервність – оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі; ...» [5].

Отже, трактування законодавчих, нормативних актів стосовно безперервності діяльності свідчить про наявність різних визначень термінів продовження діяльності підприємства.

Саме тому для цілей розроблення проєктів управлінських рішень щодо інвестування подальшої діяльності суб'єкта господарювання здійснюється замовлення аналітичних звітів за результатами його функціонування за визначений проміжок часу з метою отримання висновку про безперервність діяльності.

Формування таких звітів ґрунтується на проведенні деталізованого аналізу на основі системи інформації, в тому числі з використанням сформованих даних статистики стосовно підприємницької діяльності, а саме:

- зовнішнього середовища за інформацією органів статистики;
- фінансової звітності, складеної управлінським персоналом суб'єкта господарювання за визначений період;
- внутрішнього середовища за інформацією управлінського персоналу суб'єкта господарювання.

В межах нашого дослідження представляють науковий інтерес дані статистики, які формуються та публікуються органами статистики стосовно зовнішнього середовища функціонування підприємств з використанням «Big Data». Перспектива використання «Big Data» чітко окреслена О. Осауленком, який визначає потенціал їх використання в якості джерела більш релевантної та вчасної статистичної інформації порівняно з джерелами, які стали для статистики традиційними [6]. Зазначене посилює затребуваність даних статистики з метою їх використання в системі інформації про безперервність діяльності суб'єкта господарювання, зокрема про:

- напрями діяльності;
- обсяги діяльності та місце в галузі або міжгалузевому аспекті;
- дані, які характеризують місце на регіональному або державному ринках збуту продукції;
- інформацію про конкурентів за напрями діяльності;
- характеристики рівнів активності конкурентів на ринках збуту продукції суб'єкта господарювання;
- інформацію про рівень інфляції;
- стан ринку для формування виробничих запасів;
- стан ринку праці;
- рівні відсоткових ставок на кредитні та позикові ресурси.

За результатами опрацювання даних статистики про стан зовнішнього середовища, які сформовано в системі інформації для оцінки безперервності діяльності суб'єкта господарювання, доцільним є отримання відповіді на питання: чи була наявна система можливостей, ув'язаних у часі та просторі та узгоджених з метою і ресурсами, для здійснення заходів і дій, спрямованих на отримання максимального прибутку від здійснення підприємницької діяльності?

За результатами визначення тенденцій та оцінки динаміки змін у зовнішньому середовищі, сформованих за результатами опрацювання даних статистики за аналізований період, здійснюють прогнозування стосовно такого: чи буде забезпечена система можливостей для здійснення заходів і дій, спрямованих на забезпечення безперервності діяльності суб'єкта господарювання.

Формування відповідей на вищенаведені питання зумовлюють потребу у виборі методів. У дослідженнях R. Mitchell, наведених у публікації О. Верес, Р. Оливко, «Big Data» розглядаються, у тому числі, як методи опрацювання даних великих обсягів для отримання зрозумілих для людини результатів [7].

Виходячи із зазначеного, за результатами опрацювання думок учених, для проведення аналітичного оброблення даних статистики, сформованих з використанням «Big Data», доцільним є використання набору методів:

- напрями діяльності – *порівняльний аналіз*;
- обсяги діяльності та місце в галузі або міжгалузевому аспекті – *аналіз часових рядів*;
- дані, які характеризують місце на регіональному або державному ринках збуту продукції – *кластерний аналіз (статистичний метод класифікації об'єктів за групами)*;
- інформація про конкурентів за напрямками діяльності – *порівняльний аналіз*;
- характеристики рівнів активності конкурентів на ринках збуту продукції суб'єкта господарювання – *кластерний аналіз (статистичний метод класифікації об'єктів за групами)*;
- інформація про рівень інфляції – *регресійний аналіз*;
- стан ринку для формування виробничих запасів – *мережевий аналіз*;
- стан ринку праці – *аналіз прихованих закономірностей*;
- рівні відсоткових ставок на кредитні та позикові ресурси – *нейронні мережі*.

У процесі проведення дослідження та подальшого представлення його результатів, з урахуванням необхідності інтерпретації для кращого їх розуміння, певне значення має візуалізація. Рисунки, графіки, схеми та діаграми із застосуванням інтерактивних можливостей сучасних програм і технічних засобів надають додаткові можливості для презентації результатів аналітичних досліджень та формування вихідних даних для подальшого аналізу.

Висновки

За результатами дослідження сформовано думку про те, що «Big Data» мають практичне значення для використання у формуванні даних статистики.

Однією з умов для забезпечення безперервності діяльності стає можливість використання, для прийняття управлінських рішень, результатів аналітичних досліджень із застосуванням обраної моделі аналітичного оброблення даних статистики та методів аналізу для кожної такої групи даних.

Подальші наукові дослідження методів і моделей для вдосконалення аналітики даних статистики, сформованих з використанням «Big Data», доцільно спрямувати на розробки більш ефективної моделі системи підтримки прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів». URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
2. Хендриксен Э. С., Ван Бреда М. Ф. Теория бухгалтерського учета: Пер. с англ. Под ред. проф. Я. В. Соколова. М.: Финансы и статистика, 1997. 576 с.

3. Соколов Я. В. Бычкова С. М. Принцип непрерывности деятельности организации. *Аудитор*. 2006. № 5. URL: <http://gaap.ru/articles/52299/>.

4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2016–2017 років). URL: <http://audit-teo.com/2018/06/08/dlja-obovjazkovogo-zastosuvannja-pri-vikonannja-zavdan-z-1-lipnja-2018-roku-msa-vidannja-2016-2017-rok%D1%96v/>.

5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1996 року № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

6. Осауленко О. Г. Офіційна статистика в системі національної інформаційної безпеки: моногр. К.: ТОВ «Август Трейд», 2017. С. 295.

7. Верес О. М., Оливко Р. М. Класифікація методів аналізу великих даних. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13005/ilovepdfcom-84-92.pdf>.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ПЕРЕПИСІВ НАСЕЛЕННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ РЕЄСТРІВ ТА ВЕЛИКИХ ДАНИХ

Момотюк Людмила Євгенівна,
доктор економічних наук, професор,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

У практиці переписів населення країн існує багато різних способів його проведення. Зупинимось лише на трьох основних: традиційному, за допомогою реєстрів та комбінованому.

Традиційний перепис – це перепис, оснований на прямому підрахунку чисельності населення та збиранні даних про його характеристику шляхом заповнення переписних листів у паперовій формі або в електронному вигляді. Дані збирають на місцях по всій країні протягом порівняно короткого інтервалу часу. Переписні листи заповнюються або самими домогосподарствами, або переписувачами у ході проведення опитування домогосподарств. Традиційний перепис має певні недоліки: по-перше, цей захід є складним та дорогим в основному через найм великої кількості людей для збирання інформації на місцях, друк, розповсюдження та оброблення дуже великої кількості переписних листів; по-друге, при традиційному переписі виникають труднощі з переписом певних груп населення, особливо високомобільних, які мають декілька місць проживання та мігрують як всередині країни, так і за її межі; по-третє, існує багато випадків, коли респонденти не виявляють бажання з різних причин брати участь у переписі; по-четверте, традиційний перепис проводиться не частіше одного разу на десять років, і результати його часто стають доступними після досить довгого проміжку часу після закінчення збирання даних, їх оброблення та розповсюдження результатів. Але багатьом